

Tinh Cao
Thu, Dec 31 at 8:43 AM

ĐTC Thánh Cha Phanxicô: Vấn Đề Không Hoang

Không Hoang và Bên Chết

ĐTC Phanxicô: "Địch bành này đã là một thí nghiệm thách và thử nghiệm, thử nghiệm nó cũng là một cách hỏi quan trọng để hoàn thiện và lý luận thực chất... Cuộc không hoang và địch bành này là thí nghiệm thích hợp để nhìn thấy suy tư và ý nghĩa của một cuộc không hoang. Không hoang là giây phút cần thiết trong lịch sử của cá nhân cũng như xã hội. Nó xảy ra như là một biến cố ngoại lệ thường luôn gây ra một cảm giác rời lo, lo âu, lúng túng và bất ổn như thể những quy tắc như cũ không còn phù hợp nữa."

Cảm nhận: Không hoang là những biến cố xảy ra, "cần thiết trong lịch sử của cá nhân cũng như xã hội", những lời "là một biến cố ngoại lệ thường", theo chủ quan của những ai trong cuộc, những bình thường theo khách quan của sự việc, bất kỳ khi nào trong tiến trình phát triển của sự vật. Chúng hiện, những mối bất không hoang đau đớn mà có thể sinh ra để mà một người con cao quý, hay hạt lúa mì non bất không hoang mà nát đi trong lòng đất mà có thể trở thành cây lúa, bông lúa rồi hạt lúa và hạt gạo rồi hạt cơm nuôi sống con người.

Theo lịch sử, ngay từ ban đầu, Giáo Hội không những bất không hoang suốt 3 thế kỷ đầu, khi bắt đầu quốc Roma bách hại, mà còn, sau đó cũng kéo dài cả 3 thế kỷ nữa, mà còn bất không hoang bởi các lý thuyết, chính yếu và kiên trì và đức tin vào Chúa Kitô, Vì Thiên Chúa Nhỏ và Thánh có Hai Bên Tính không những chỉ có một Ngôi Vị Thánh Linh duy nhất.

Tuy nhiên, chính cuộc "không hoang thường mang lại một thành quả tích cực", bởi có bất bách hại, cộng đoàn dân Chúa tiên khởi ở Giêrusalem mà phân tán đi khắp nơi, một mặt để lánh nạn, những đức tin cũng là những đức tin đó để loan báo tin mừng của đức tin và đức tin nào họ đến, từ Thánh Đấng cho đến Trung Đông v.v. Rồi cũng chính cuộc "không hoang thường mang lại một thành quả tích cực", bởi các lý thuyết là những gì bất kỳ tránh, cũng vào thu ban đầu này, mà Giáo Hội đã càng nhận thức được rằng tin và làm sáng tỏ hơn về Chúa

Kitô, b ng c tri t lý l n th n h c, căn c vào m c kh i Thánh Kinh, qua nh ng đ nh tín chính y u quan tr ng, nh công s c c a các v giáo ph tham đ 7 Công Đ ng Chung đ u tiên trong l ch s Giáo H i b y gi .

ĐTC Phanxicô: "Đ ng l n l n kh ng ho ng (crisis) v i xung kh c (conflict): Kh ng ho ng th ng mang l i m t thành qu tích c c, trong khi đó xung kh c bao gi cũng gây ra b t hòa và đ i ch i, m t th đ i kháng th c s b t kh hòa gi i phân lo i k khác thành b n bè yêu th ng và thù đ ch đ i ch i. Trong tr ng h p xung kh c y thì ch có m t bên là th ng cu c".

C m nh n: Xung kh c có tính cách ch quan, liên quan đ n con ng i h n là s vi c, nên không th đ ng hóa v i kh ng ho ng, ch liên quan đ n bi n c khách quan. Do đó, kh ng ho ng v l c giáo ch bi n thành, và th c s đã bi n thành xung kh c, nh t là khi các ch tr ng b t đ ng v đ c tin b t kh tránh, xu t phát t bè r i là nh ng gì gây ra kh ng ho ng m t th i trong và cho c ng đ ng dân Chúa, dù đã b th m quy n t i cao c a Giáo H i, qua các công đ ng chính th c c a Giáo H i, lu n bác và lên án, mà v n còn t n t i và "đ i kháng th c s b t kh hòa gi i" v i Giáo H i cho đ n cùng. Tr ng h p sau Công Đ ng Chung Vaticanô II (11/10/1962 - 8/12/1965) cũng th , chi u h ng canh tân ph ng v c a Giáo H i đã tr thành xung kh c v i nh ng ai ch mu n c hành L Latinh, và c ng quy t ch ng l i chi u h ng canh tân ph ng v chung c a Giáo H i, đ n đ sau đó khi n h gây ra nh ng hành đ ng "đ i kháng th c s b t kh hòa gi i" , cho đ n khi h bi n mình thành m t ly giáo P Pháp qu c.

Kh ng Ho ng n i Giáo H i

ĐTC Phanxicô: "Nh ng ai không nhìn vào m t cu c kh ng ho ng theo Phúc Âm thì ch th c hi n m t th m x thi th ng i ch t v y thôi. H th y cu c kh ng ho ng y, nh ng không th y ni m hy v ng và ánh sáng t Phúc Âm".

C m Nh n: B n Hi p c T m Th i Tòa Thánh ký k t v i Trung c ng 2 năm tr c, và m i tái ký k t trong năm 2020 này, dù có m t s đ u hi u t i n tri n, nh t là v n đ Tòa Thánh đã b nhi m và t n phong m t s tân giám m c theo ý mình, đúng nh m c đích chính y u c a b n Hi p c T m Th i này nh m đ n, v n đang b kh ng ho ng, ch ng nh ng b i nh ng hành đ ng bách h i Kitô h u P Trung c ng v n còn ti p di n, mà còn b i nh ng ch ng đ i b i chính con cái c a Giáo H i, nh ng con ng i "ch th c hi n m t th m x thi th ng i ch t v y thôi", nh ng "th m x" liên quan đ n tình tr ng Kitô h u P Trung qu c, cho dù đã b t tay v i Tòa Thánh, v n ch a đ c hoàn toàn t do tôn giáo, do đó, h đã "không th y ni m hy v ng và ánh sáng t Phúc Âm", chi u t a ra t chính thành ph n Kitô h u Công giáo Trung qu c r t là

thiếu sự và khổ đau không ngừng bất khuất, vì n h t lòng trung kiên và i đ c tin, nh đó h đã hùng h n làm ch ng v và cho Chúa Kitô là Đ ng C u Chu c Nhân Tr n, nh trong cu c V t Qua c a Ng i, nh đó Ng i đã chi n th ng t i l i và s ch t.

ĐTC Phanxicô: "Chúng ta b b n lo n tr c các cu c kh ng ho ng không ph i ch vì chúng ta đã quên nhìn vào chúng theo Phúc Âm d y, mà vì chúng ta đã quên r ng Phúc Âm là y u t đ u tiên đ y chúng ta đ n ch kh ng ho ng".

C m Nh n: Đúng th , trong tr ng h p c a các Kitô h u Công giáo Trung qu c b bách h i trên đây, nh ng v n t ra b t khu t, tr c b t c quy n l c s d tàn b o đ n đầu, cũng nh tr c b t c quy n l c tr n th nào l ng hành đ n th nào chẳng n a, đã đ ch ng th c r ng "Phúc Âm là y u t đ u tiên đ y chúng ta đ n ch kh ng ho ng": "N u th gian ghét anh em, anh em hãy bi t r ng nó đã ghét Th y tr c. Gi nh anh em thu c v th gian, thì th gian đã yêu thích cái gì là c a nó. Nh ng vì anh em không thu c v th gian và Th y đã ch n, đã tách anh em kh i th gian, nên th gian ghét anh em" (Gioan 15:18-19).

ĐTC Phanxicô: "N u chúng ta có th ph c h i đ c lòng can đ m và khiêm h đ chân nh n r ng th i đ i m kh ng ho ng là th i đ i m c a Th n Linh, cho dù chúng ta có ph i đ i đ i n v i nh ng c m nghi m t i t m, hèn y u, m ng dòn, mâu thu n và l c loài, chúng ta s không còn c m th y ch i v i n a".

C m Nh n: V i đ c tin tuân ph c, nh n th c r ng "Thiên Chúa làm t t c m i s cho l i ích c a nh ng ai tin vào Ngài" (Roma 8:28), và luôn chi u theo "gió mu n th i đầu thì th i" (Gioan 3:8), Kitô h u ch ng nh ng đ "chân nh n r ng th i đ i m kh ng ho ng là th i đ i m c a Th n Linh", ch ng h n nh trong giai đ o n covid-19 toàn c u 2020 hi n nay, đ "không còn c m th y ch i v i n a", mà còn có th dám tr c đ i n đ ng đ u v i kh ng ho ng, theo chi u h ng ng bi n s đ thành s lành, cho c b n thân mình cũng nh cho tha nhân, b ng nh ng vi c ph c v c n thi t trong t m tay c a mình, nh t là, trên h t và tr c h t, b ng vi c tin t ng chuy n c u lên cùng Đ ng Quan Phòng Th n Linh làm ch l ch s loài ng i, xin cho "Danh Cha c sáng, N c Cha tr đ n, Ý Cha th hi n đ i đ t cũng nh trên tr i" (Mathêu 6:9-10).

ĐTC Phanxicô: "Giáo H i là m t thân mình b kh ng ho ng liên t c, chính vì Giáo H i s ng đ ng. Giáo H i không bao gi tr thành m t thân mình b xung kh c, v i k th ng ng i thua".

Cm Nh n: Nh l ng tâm c a con ng i luôn sinh đ ng, nh c cho tâm linh c a con ng i nh ng gì là chân th t c n ph i phán quy t và tuân theo, cùng v i nh ng gì là thi n h o c n ph i ch n l a và th c hi n, cũng th , "Giáo H i s ng đ ng" ch : Giáo H i ph c v bác ái xã h i v đ m i ph ng di n, th lý, tâm lý và luân lý, và Giáo H i c v cho công lý và hòa bình kh p n i trên th gi i, Giáo H i b o v nhân ph m cũng nh nhân quy n c a con ng i, và m nh m bênh v c nh ng ng i anh ch em hèn kém nh t trong xã h i, b ng nh ng v n ki n v xã h i và v luân lý c a các v giáo hoàng, hay b ng ti ng nói trung tr c c a các h i đ ng giám m c t ng qu c gia và trên kh p th gi i, chính vì th mà "Giáo H i là m t thân mình b kh ng ho ng liên t c", b i Giáo H i đã dám đ ng ch m đ n t l i c a các tay tài phi t đ i t b n, đ n các ch đ đ c tài toàn tr , đ n m t th v n hóa duy nhân b n t ng đ i, m đ c a nh ng đ a con hoang v n hóa sa th i và v n hóa s ch t, t th p niên 1960 t i nay, càng ngày càng đ y con ng i v n minh vô th n duy v t đi đ n h t di t!

Đ i n i cũng th , "Giáo H i là m t thân mình b kh ng ho ng liên t c, chính vì Giáo H i s ng đ ng", ch , Giáo H i luôn ti n tri n, canh tân đ i m i, ch không đ m chân t i ch , ch t đ ng n i truy n th ng c a mình, và vì th , có th tr thành b t đ ng v i c 2 thành ph n c p ti n l n b o th , m t hi n t ng b t kh thi u h u nh trong su t giòng l ch s c a Giáo H i, đ i n hình nh t là vào th i đ i m tr c sau Công Đ ng Chung Vaticano II vào đ u th p niên 1960; nh ng "Giáo H i không bao gi tr thành m t thân mình b xung kh c, v i k th ng ng i thua", cho dù tình tr ng xung kh c th t s đã x y ra, làm phân ly thân mình m u nhi m c a Chúa Kitô, nh vào gi a th k 11, gi a Giáo H i Công Giáo Roma và Giáo H i Chính Th ng Đông Ph ng, hay trong th k 16 v i Phong Trào C i Cách Tin Lành và Giáo H i Anh Giáo v.v. Vì trong c p trong tình tr ng xung kh c do loài ng i gây ra này, Giáo H i v n n l c, nh tác đ ng Thánh Linh, ti n đ n ch "đ i k t", nh t là t Công Đ ng Chung Vaticanô II, đ s ng đ ng v i đ c tính "duy nh t, thánh thi n, công giáo và tông truy n" c a mình.

Kh ng Ho ng đ Canh Tân

ĐTC Phanxicô: "Tính ch t m i m xu t phát t kh ng ho ng theo Th n Linh không bao gi là m t th m i m ph n l i v i nh ng gì là c x a, mà là m t th m i m xu t phát t cái c x a và làm cho cái c x a y ti p t c sinh hoa k t trái".

Cm Nh n: Đ ng th , n u trong giòng l ch s c a mình, t mình, là Nhi m Th c a Chúa Kitô, Giáo H i "duy nh t, thánh thi n, công giáo và tông truy n" ch bi t l ng nghe và luôn chi u theo Thánh Linh nh "gió mu n th i đâu thì th i" (Gioan 3:8), thì "tính ch t m i m xu t phát t kh ng ho ng theo Th n Linh không bao gi là m t th m i m ph n l i v i nh ng gì là c x a, mà là m t th m i m xu t phát t cái c x a và làm cho cái c x a y ti p t c sinh hoa k t trái". Chính nh ng cu c "kh ng ho ng" cũng do ng n gió Thánh Linh gây ra, đ Giáo H i nh

đó canh tân đ i m i h n, nh hi n t ng "kh ng ho ng" gây ra b i Phong Trào C i Cách Tin Lành t năm 1517 và bi n c lý giáo c a Anh Giáo năm 1535, tr c Công Đ ng Chung Tridentinô trong th k th 16 (1545-1563), Công Đ ng Chung th 19 c a Giáo H i trong 21 công đ ng chung, và tình tr ng canh tân đ i m i c a Giáo H i sau công đ ng.

ĐTC Phanxicô: "T t c nh ng gì là s d , là sai trái, là y u hèn và thi u lành m nh đ u tr thành m t nh c nh mãnh li t v nhu c u chúng ta c n ph i ch t đi cho l i s ng, cho cách suy nghĩ và tác hành không ph n nh Phúc Âm. Ch b ng vi c ch t đi cho m t tâm th c nào đó chúng ta m i có th đ n ch cho tính ch t m i m đ c Th n Linh liên t c làm b ng lên trong lòng Giáo H i".

C m Nh n: L ch s cho th y, Giáo H i Hi n Th , cho dù t b n ch t là Ng i M "thánh thi n", nh ng l i là m t M H i Thánh bao g m toàn là t i nhân, k c v đ c g i là "Đ c Thánh Cha", v khi b t đ u c hành Thánh Th , nghi th c th ng h i đ u l , cũng ph i t thú nh n r ng: "tôi đã ph m t i nhi u trong t t ng, l i nói, vi c làm, và nh ng đ i u thi u sót, l i t i tôi, l i t i tôi, l i t i tôi m i đàng.", nên "t t c nh ng gì là s d , là sai trái, là y u hèn và thi u lành m nh đ u tr thành m t nh c nh mãnh li t v nhu c u chúng ta c n ph i ch t đi cho l i s ng, cho cách suy nghĩ và tác hành không ph n nh Phúc Âm. Ch b ng vi c ch t đi cho m t tâm th c nào đó chúng ta m i có th đ n ch cho tính ch t m i m đ c Th n Linh liên t c làm b ng lên trong lòng Giáo H i".

ĐTC Phanxicô: "H t m i cu c kh ng ho ng đ u ch t ch a m t đòi h i chính đáng là canh tân đ i m i và t i n b c... Chúng ta c n ph i không còn nhìn vào vi c canh tân c a Giáo H i nh là vi c l y v i vá vào chi c áo cũ... Vi c canh tân đ i m i c a Giáo H i khác h n".

C m Nh n: Chính vì luôn ý th c đ c b n thân mình là "Ánh Sáng Muôn Dân - Lumen Gentium", nhan đ c a Hi n Ch Tín Lý v Giáo H i c a Công Đ ng Chung Vaticanô II đ c ban hành ngày 21/11/1964, mà "h t m i cu c kh ng ho ng đ u ch t ch a m t đòi h i chính đáng là canh tân đ i m i và t i n b c..." B ng cách nào? Không ph i b ng "vi c l y v i vá vào chi c áo cũ", trái l i, "vi c canh tân đ i m i c a Giáo H i khác h n". T i sao và ch nào? Chúng ta hãy nghe ti p nh ng gì Đ c Thánh Cha Phanxicô ti p t c nh c nh và nh n nh Giáo Tri u Roma, bao g m đ m i đ ng b c đ u não c a Giáo H i hoàn vũ đang giúp ngài và cùng ngài ph c v c ng đ ng Dân Chúa, trong bài chúc Giáng Sinh 2020 c a ngài đ i đây.

Kh ng Ho ng v i Truy n Th ng

ĐTC Phanxicô: "Nó không th nào là v n đ vá ch này l p ch kia, vì Giáo H i không ph i là m t m nh nào đó n i y ph c c a Chúa Kitô, mà là Thân Mình c a Ng i, m t Thân Mình bao g m toàn th l ch s (cf. 1 Cor 12:27)".

C m Nh n: Tr c h t là lý do t i sao "v i c canh tân đ i m i c a Giáo H i khác h n", vì v n đ không ph i là ch : "vá ch này l p ch kia, vì Giáo H i không ph i là m t m nh nào đó n i y ph c c a Chúa Kitô, mà là Thân Mình c a Ng i, m t Thân Mình bao g m toàn th l ch s (cf. 1 Cor 12:27)".

ĐTC Phanxicô: "Chúng ta không đ c kêu g i đ thay đ i hay đ i m i Thân Mình c a Chúa Kitô - 'Chúa Giêsu Kitô v n là m t hôm qua, hôm nay và muôn đ i' (Heb 13:8) - th nh ng, chúng ta đ c kêu g i đ m c cho Thân Mình này b ng m t t m áo m i".

C m Nh n: Do đó mà cách th c thích đáng nh t c a chung Giáo H i, cũng nh c a riêng thành ph n lãnh đ o c ng đ ng Dân Chúa, đó là ch : "chúng ta không đ c kêu g i đ thay đ i hay đ i m i Thân Mình c a Chúa Kitô - 'Chúa Giêsu Kitô v n là m t hôm qua, hôm nay và muôn đ i' (Heb 13:8) - th nh ng, chúng ta đ c kêu g i đ m c cho Thân Mình này b ng m t t m áo m i".

ĐTC Phanxicô: "Đ ng l i chính đáng này ... 'nh m t gia ch b i t l i đ ng nh ng cái cũ m i trong kho tàng c a mình' (Mt 13:52). Kho tàng này là Truy n Th ng, m t truy n th ng đ c Đ c Benedict XVI nh c l i 'là giòng sông l u chuy n liên k t chúng ta v i nh ng gì là c i ngu n, m t giòng sông l u chuy n làm cho nh ng gì là c i ngu n h ng đ c hi n t i hóa' (Catechesis, 26 April 2006). Tôi nghĩ đ n câu nói c a m t đ i nh c sĩ ng i Đ c: 'Truy n Th ng là nh ng gì b o đ m c a t ng lai, ch không ph i là m t th b o tàng v n, m t th h p đ ng tro c t'. 'Cái cũ' y là chân lý và ân s ng chúng ta đã đ c s h u. 'Cái m i' y là nh ng khía c nh khác c a chân lý mà chúng ta đ n đ n hi u đ c..."

C m Nh n: Trách nhi m c a chung Giáo H i và c a riêng thành ph n lãnh đ o c ng đ ng Dân Chúa đây trong v i c "m c cho Thân Mình này b ng m t t m áo m i" đây c n ph i nh th nào, cũng đã đ c v giáo hoàng th 266, l y danh hi u Phanxicô c a v thánh Assisi đ c Thiên Chúa kêu g i đ n s a l i nhà cho Ngài t th i trung c , khuy n ngh đó là: "b i t l i đ ng nh ng cái cũ m i trong kho tàng c a mình", có nghĩa là c "cũ" là truy n th ng l n "m i" là th i c c n ph i thích ng v i th i đ i, theo chi u h ng c a Giáo H i trong Th Gi i Tân Ti n Ngày Nay

cả công Đấng Chung Vaticanô II đưa thp niên 1960.

Bởi vì, trc hct, "truy n thng 'là giòng sông l u chuy n liên kt chúng ta v i nhng gì là c i ngu n, m t giòng sông l u chuy n làm cho nhng gì là c i ngu n hng đ c hi n t i hóa", bng không, n u ch cng quy t bám víu th t ch t v i truy n thng mà không canh tân đ i m i thì "kho tàng này là Truy n Thng" này ch "là m t th b o tàng vi n, m t th h p đ ng tro c t", thay vì "Truy n Thng là nhng gì b o đ m c a t ng lai".

N u loài ng i đ c đ ng nên theo hình nh c a Thiên Chúa duy nh t (xem Kh i Nguyên 1:26), thì m i cá th con ng i trong h là m t b n ngã, v i m t căn tính riêng, không ai gi ng ai, m i cá th con ng i hoàn toàn đ c đáo và duy nh t trong loài ng i, nhng trong th i gian, cá th y, cùng v i căn tính c a h , đã đ c phát tri n trong và thích ng v i hoàn c nh môi tr ng xã h i, nhng v n không b m t căn tính c a mình, h v n là h , nhng v i m t hình th duyên dáng h n và tác hành khôn ngoan h n, xng v i nhân ph m l n nhân cách c a mình th nào, thì đ i v i Giáo H i là Nhi m Th c a Chúa Kitô cũng th : "'Cái cũ' y là chân lý và ân sng chúng ta đã đ c s h u. 'Cái m i' y là nhng khía c nh khác c a chân lý mà chúng ta đ n đ n hi u đ c..."

Tuy nhiên, th c t cho th y đ tránh kh i tình tr ng t "khng ho ng" thành "xung đ t", vì "khng ho ng th ng mang l i m t thành qu tích c c, trong khi đó xung kh c bao gi cũng gây ra b t hòa và đ i ch i, m t th đ i kháng th c s b t kh hòa gi i phân lo i k khác thành b n bè yêu th ng và thù đ ch đ i ch i", không ph i là chuy n đ , n u thành ph n lãnh đ o dân Chúa y u đ c tin và thi u tinh th n c u nguy n và bác ái yêu th ng. Và đó là lý do m i có nhng l i nh c nh cùng nh n nh c a v giáo hoàng năng n trong mùa đ i đ ch covid-19 toàn c u, v mà đ i v i ngài: "Đ ch b nh này đã là m t th i đ i m th thách và th nghi m, th nhng nó cũng là m t c h i quan tr ng đ hoán c i và l y l i th c ch t... Cu c khng ho ng v đ ch b nh này là th i đ i m thích h p đ v n t t suy t v ý nghĩa c a m t cu c khng ho ng" mà ng i v i t đã chng nhng l ng nghe, nghi n g m và m o mu i bày t c m nh n trên đây, mà còn cùng v i Nhóm Tông Đ Chúa Tình Th ng c a mình đã t ng đ p ng và hi n th c hóa nhng gì ngài khuyên đ y đ i đây:

Khng Ho ng c n Đ i Phó

ĐTC Phanxicô: "Chúng ta c n ph i làm gì khi x y ra m t cu c khng ho ng? Trc hct, hãy ch p nh n nó nh là m t th i đ i m c a ân sng đ c ban cho chúng ta đ nh n th c đ c ý mu n c a Thiên Chúa giành cho t ng ng i chúng ta cũng nh cho toàn th Giáo H i. Chúng ta

còn phải chấp nhận quan niệm thuyết nghi ch lý đó là 'khi tôi yếu đuối là lúc tôi dũng mãnh' (2 Cor 12:10)..."

"Chúng ta không còn gì pháp nào khác cho các th v n đ chúng ta đang tr qua h n là gì pháp th t tha c u nguy n h n, đ ng th i làm t t c nh ng gì có th b ng m t lòng tin t ng h n n a. C u nguy n s giúp cho chúng ta có th 'hy v ng khi không còn hy v ng' (cf. Rom 4:18)".

"Chúng ta hãy gi tâm h n th t bình an và thanh th n, v i t t c nh n th c r ng t t c chúng ta, kh i đi t b n thân tôi, ch là 'nh ng đ y t b t x ng' (Lk 17:10), thành ph n đ c Chúa đái th ng. Vì th , chúng ta c n ph i th i s ng xung kh c, và l i c m th y chúng ta đang cùng nhau hành trình, s n sàng chấp nh n kh ng ho ng".

C m Nh n: Chúng ta có th xem l i nh ng gì mà chính v giáo hoàng khuyê đ y chúng ta trong bài di n t chúc Giáng Sinh 2020 Giáo Tri u Roma c a ngài nói chung và v i c đ i phó v i "kh ng ho ng" nói riêng, theo kinh nghi m tr qua "kh ng ho ng" c a ngài, nh ng cu c "kh ng ho ng" b t kh thi u đ đ c canh tân bi n đ i, đ n n i đã đ c Thiên Chúa tuy n ch n làm v giáo hoàng "đ n t t n cùng trái đ t" (l i m đ u cho nh ng l i ra m t c a v tân giáo hoàng ng i Á Căn Đình t i ngày 13/3/2013), c cái link đ i đây:

Ba kho nh kh c đ n đ c - ba kinh nghi m cá nhân v Covid - trong cu c đ i ĐTC

Xin chân thành cám n quý đ c gi đã theo dõi bài vi t chia s t t niên hôm nay, và xin Ni m Vui Emmanuel luôn c cùng chúng ta trong Tân Niên 2021.

Đaminh Maria cao t n tnh, BVL

--